

..... pieczętka WKK									
	Kod ucznia								
			-			-			
	Dzień			Miesiąc			Rok		
DATA URODZENIA UCZNI									

KONKURS GEOGRAFICZNY DLA UCZNIÓW GIMNAZJUM

Rok szkolny 2012/2013

ETAP REJONOWY

Drogi Uczniu,

witaj na II etapie konkursu geograficznego. Przeczytaj uważnie instrukcję a następnie postaraj się prawidłowo rozwiązać wszystkie zadania.

- **Arkusze zawiera 14 stron.**
- **W arkuszu jest do rozwiązania 25 zadań.**
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- **Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.**
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem bądź piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora. Jeżeli pomylisz się, błędne sformułowanie przekreśl i wpisz obok poprawne.
- Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
- Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie.
- Rozwiązując zadania możesz korzystać z kalkulatora oraz przyborów do kreślenia (linijka, kątomierz, cyrkiel).
- Brudnopis nie będzie oceniany.

Pracuj samodzielnie.

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania:

85

Powodzenia!

Zadanie 1. (0– 6 pkt)

Na siatce kartograficznej zaznaczono punktami i oznaczono literami następujące miasta: Warszawa (52°N, 21°E), Rio de Janeiro (23°S, 43°W), Bangkok (14°N, 101°E), Kapsztad (34°S, 18°E), Kolombo (06°N, 79°E), Nowy Jork (41°N, 74°W), Pekin (40°N, 117°E), Meksyk (20°N, 99°W)

a) Podaj nazwy miast oznaczonych literami E i D

miasto E, miasto D

b) Zaznacz na siatce kartograficznej punktem i literą H miasto Lizbona (39°N, 9°W).

c) Wyznacz azymut 310° z punktu F.

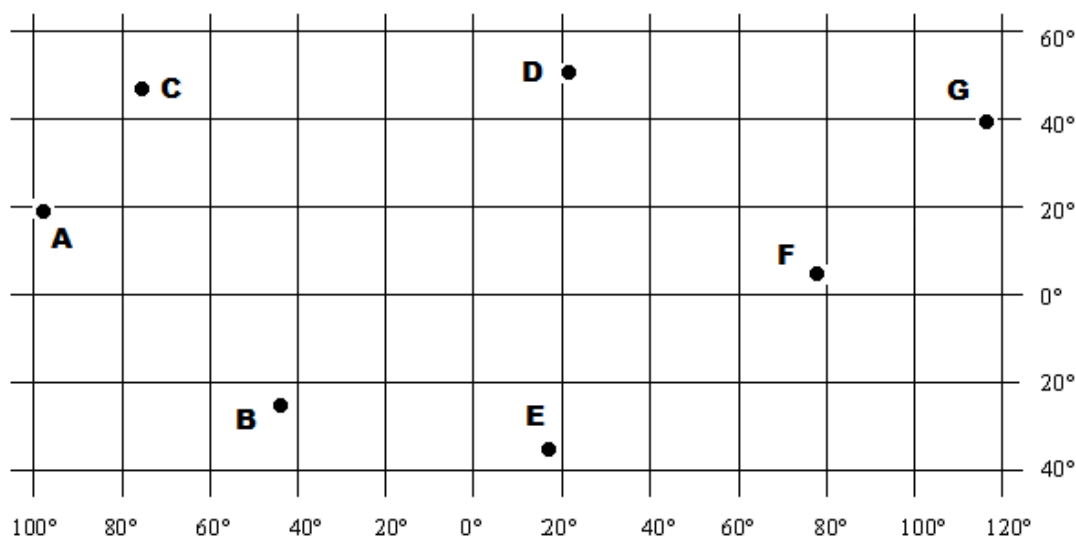
d) W Rio de Janeiro jest południe słoneczne. Zakresuj obszar Ziemi, na którym Słońce jeszcze nie górowało.

e) Spośród miast wymienionych w poleceniu wybierz to, w którym najwcześniej można oglądać wschód Słońca?

Odp.

f) W której strefie oświetlenia Ziemi znajdują się punkty A i F?

Odp.

Zadanie 2. (0–2 pkt)

Jeziro Czad ma powierzchnię w porze wilgotnej 22 000 km² i max. głębokość 12 m. Ile wynosi jego powierzchnia na mapie w skali 1:18 000 000 w porze suchej, kiedy jezioro jest o połowę mniejsze powierzchniowo i trzy razy płytsze.

Obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 3. (0– 4 pkt)

Statek płynął przez Pacyfik z Jokohamy (139°E) do San Francisco (38°N , 122°W). Wypłynął dnia 22 grudnia 2011 roku, kiedy słońce górowało po południowej stronie nieba na wysokości $31^{\circ}06'$. Podróż trwała 5 h i 14 min.

a) Oblicz o której godzinie czasu słonecznego statek przyłynął do miasta amerykańskiego.

Obliczenia:

Odpowiedź:

b) uwzględniając przekroczenie południka 180° , podaj jaką datę powinien kapitan statku wpisać do dziennika pokładowego w momencie dopłynięcia do San Francisco

Odpowiedź:

c) podaj drugą współrzędną geograficzną miasta japońskiego

Odpowiedź:

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Zaznacz średnią gęstość zaludnienia Panamy, wiedząc, że na powierzchni 75 tys. km^2 mieszka 2 miliony 625 tysięcy osób.

- a) 43 os/km^2 b) 35 os/km^2 c) 53 os/km^2 d) 34 os/km^2

Odpowiedź:

Zadanie 5. (0–4 pkt)

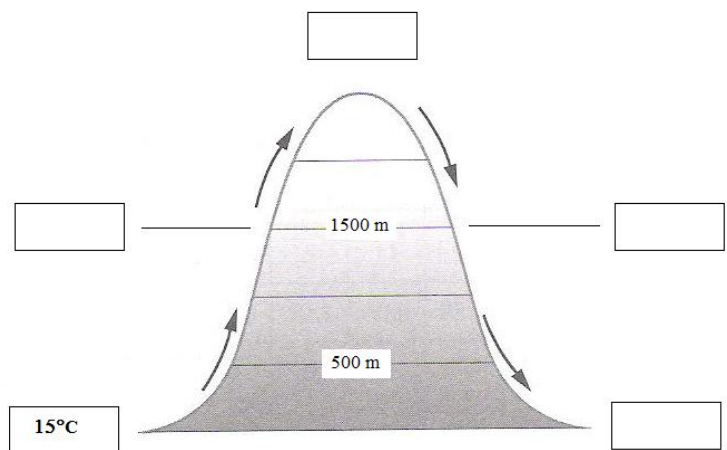
Uzupełnij rysunek przedstawiający zjawisko powstawania fenu (a-c)

a) Wrysuj w odpowiednim miejscu chmury.

b) Oblicz i wpisz w odpowiednie miejsca wartości temperatury powietrza uwzględniając sucho adiabatyczny (1°C) i wilgotno adiabatyczny ($0,5^{\circ}\text{C}$) spadek temperatury wraz z wysokością.

c) Podaj dwie cechy wiatru fenowego:

1..... 2.....

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Uzupełnij brakujące elementy tabeli ilustrującej współzależność elementów środowiska. Wykorzystaj poniżej zamieszczone nazwy stref klimatycznych, formacji roślinnych i roślin.

Strefa klimatyczna	Roślinność	Charakterystyczne 3 rośliny
subpolarna		
	lasy dębowe i makia	
równikowa		

Strefy klimatyczne: podrównikowa, zwrotnikowa, podzwrotnikowa, umiarkowana ciepła, umiarkowana chłodna, polarna

Formacje roślinne: las równikowy, sawanna, półpustynia, pustynia, dżungla, step, las liściasty, tajga, tundra, pustynia lodowa

Rośliny: ostnica Jana, mirt, dębik ośmiopłatkowy, kauczukowiec, wanilia płaskolistna, chrobotek reniferowy, zawilec wielkokwiatowy, cynamonowiec cejloński, oleander, różanecznik, milek wiosenny, płucnica islandzka, kozłek bulwiasty

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Połącz strzałkami pojęcia z ich uproszczonymi definicjami:

A) puna	Zjawisko tworzenia się kwiatów i owoców wprost na konarach i pniach drzew.
B) scrub	Las lub krzewiasta formacja rosnąca w pasie nadmorskich przyływów i odpływów w strefie gorącej. Rośliny słonolubne z licznymi korzeniami powietrznymi i oddechowymi.
C) efemerydy	Rzadki, świetlisty las o niskim drzewostanie, składający się z drzew i krzewów zrzucających liście na okres suszy. W języku portugalskim oznacza „biały las”.
D) katinga (caatinga)	Rośliny, których rozwój odbywa się w ciągu bardzo krótkiego czasu korzystnego dla vegetacji, gdy po deszczach gleba zawiera dostateczną ilość wody.
E) mangrowia	Lokalna nazwa wysokogórskiej formacji roślinnej w Andach, składającej się z kępkowatych i poduszkowych traw sucholubnych rosnących na wysokości od 3 do 5 tys. m n.p.m.
	Gęste, suchoroślowe zarośla w centralnej Australii. Tworzy zwarty gąszcz krzewów o sinawym ulistnieniu.

Zadanie 8. (0–3 pkt)

Fauna Australii różni się zasadniczo od fauny z innych rejonów świata. Wiele australijskich zwierząt nie występuje nigdzie indziej.

a) Odpowiedz na pytanie: Co jest przyczyną występowania tak dużej liczby endemicznych gatunków na tym kontynencie?

.....

.....

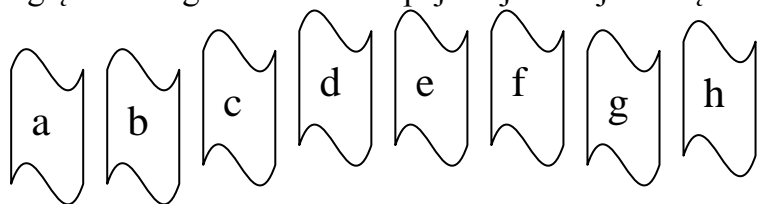
b) Dopasuj po dwóch przedstawicieli fauny australijskiej:

- torbaczy:
- ssaków łożyskowych:
- stekowców:
- bezgrzebieniowców:

Zwierzęta: *pies Dingo, koala, dziobak, Emu, nietoperz, diabeł tasmański, kazuar, kolczatka*

Zadanie 9. (0–4 pkt)

Uporządkuj niżej wymienione państwa, w kolejności zgodnej z biegiem, drugiej pod względem długości rzeki europejskiej. Podaj nazwę rzeki.

RZECY UNIKAZI

Rzeka:

Rumunia	Słowacja	Węgry	Bulgaria	Ukraina	Niemcy	Austria	Jugosławia

Zadanie 10. (0-1 pkt)

Zaznacz trzy właściwe odpowiedzi.

Do obszarów bezodpływowych w Azji należą dorzecza:

- A) Wołgi B) Eufratu C) Mekongu D) Syr-darii E) Eufratu F) Kołymy

Zadanie 11. (0–3 pkt)

Podaj nazwy zbiorników wodnych, które łączą poniżej wymienione cieśniny:

- Otranto i
- Dardanele i
- Kaletańska i
- Ormuz i

Zadanie 12. (0–1 pkt)

Z podanych zestawień obszarów wybierz jedno, w którym wymieniono cztery obszary występowania gejzerów:

- Wyspa Honsiu, Kamczatka, Islandia, Ziemia Ognista
- Yellowstone, Islandia, Nowa Zelandia, Labrador
- Islandia, Kamczatka, Yellowstone, Nowa Zelandia
- Kamczatka, Wyspa Kiusiu, Islandia, Nowa Funlandia

Zadanie 13. (0–4 pkt)

Przyporządkuj podane nazwy geograficzne według kategorii wpisując je odpowiednio do tabeli. W każdej komórce tabeli może znaleźć się tylko jedna nazwa. **Wykorzystaj wszystkie nazwy.**

(w wyniku błędu w zapisie tytułu drugiej kolumny, nie będzie ona oceniona)

<i>kontynent</i>	<i>kraina geogr.</i>	<i>szczyt górski</i>	<i>półwysep</i>	<i>rzeka</i>	<i>jezioro</i>
Afryka					
Ameryka Pd.					
Ameryka Pn.					
Australia					
Azja					

Nazwy do uporządkowania: Bajkał, Barka, Byrona, Czeluskin, Eyre, G.Kościuszki, Hafun, Harz, Ziemia Arnhema, Jukon, Jukatan, Lhotse, Mekong, Morris Jesup, Murray, McKinley, Ojos de Salado, Ontario, Orinoko, Parinas, Ruwenzori, Tajmyr, Tanganika, Titicaca, Valdes, Zambezi.

Zadanie 14. (0–4 pkt)

Do podanych obiektów architektonicznych dopisz nazwę państwa, w których można je zobaczyć:

- Dolina Królów -
- Mount Rushmore -
- Tadž Mahal -
- Zakazane miasto -
- Stonehenge -
- Alhambra -
- Hagia Sophia -
- Schonbrunn -

Zadanie 15. (0–3 pkt)

Wpisz literę **P**, gdy zdanie jest prawdziwe i literę **F**, gdy zdanie jest fałszywe

- Najdalej wysuniętym punktem na południe Europy jest Przylądek Marroqui. -
- Wołga ma ujście lejkowate. -
- W kierunku wschodnim rośnie kontynentalizm klimatu Europy. -
- Większość mieszkańców Europy posługuje się językami należącymi rodziny indoeuropejskiej. -
- Wielka Brytania to typowy kraj jednolity etnicznie. -
- Obwód kaliningradzki jest enklawą Rosji. -
- Największym powierzchniowo jeziorem Europy jest Onega. -
- Średnia wysokość kontynentu europejskiego wynosi 292 mn.p.m. -

Zadanie 16. (0–4 pkt)

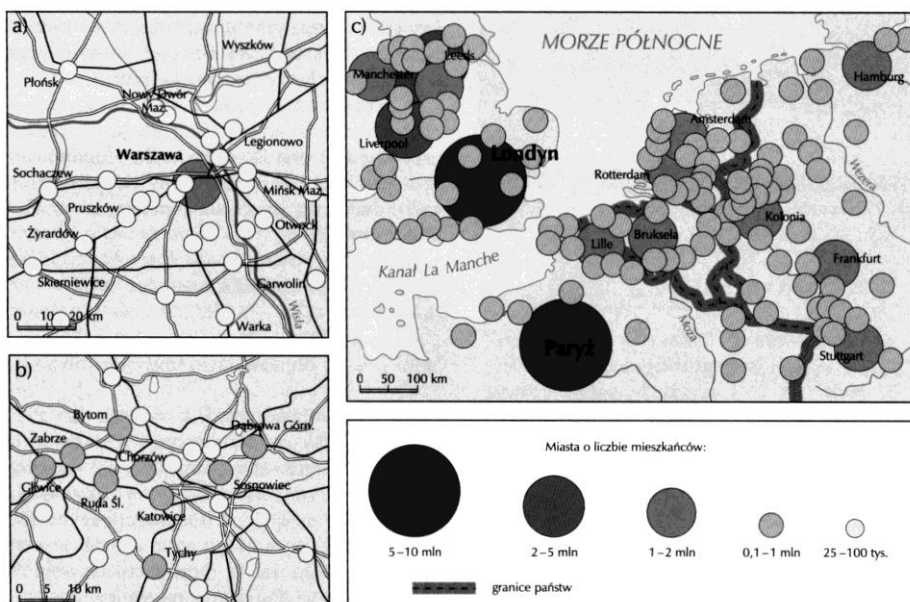
Rysunek przedstawia typy zespołów miejskich.

- Spośród wymienionych podkreśl 8 miast należących do megalopolis, położonego na wschodnim wybrzeżu Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Baltimore, Boston, Bufallo, Chicago, Cleveland, Detroit, Filadelfia, Hartford, Norfolk, Nowy Jork, Nowy Orlean, Pittsburgh, Rhode Island, Waszyngton, Waterbury

- Który z rysunków przedstawia typ zwany konurbacją?

Odp.

Źródło: J. Kop, M. Kucharska, E. Szkurłat, *Geografia społeczno-ekonomiczna*, Wyd. Szkolne PWN, Warszawa 2003

Zadanie 17. (0–3 pkt)

Azja należy do kontynentów o skrajnych wartościach dotyczących gęstości zaludnienia.

- a) Podziel wymienione obszary wg gęstości zaludnienia na dwie grupy:

Obszar: 1. Dekan, 2. Sachalin, 3. Tybet, 4. Nizina Mezopotamska, 5. Półwysep Arabski, 6. Japonia, 7. Jawa, 8. Nizina Gangesu

Obszary o dużej gęstości zaludnienia	Obszary o małej gęstości zaludnienia

- b) Do wybranego przez siebie obszaru o dużej gęstości zaludnienia dopisz po dwa czynniki, które na to wpłynęły

Numer obszaru o dużej gęstości zaludnienia	Czynniki, które wpłynęły na wysoką wartość gęstości zaludnienia
	1. 2.

- c) Do wybranego przez siebie obszaru o małej gęstości zaludnienia dopisz po dwie bariery, które utrudniły osiedlenie się ludności

Numer obszaru o małej gęstości zaludnienia	Bariery utrudniające osiedlanie się ludności
	1. 2.

Zadanie 18. (0–5 pkt)

Poniżej przedstawiono opisy największych miast świata. Podaj ich nazwy.

- a) Jest stolicą i najludniejszym miastem kraju, położonym na podmokłym gruncie na brzegach rzeki Chao Phrya. W odróżnieniu od innych metropolii nie ma tu drapaczy chmur. W ostatnich latach wyrosły wysokościowce mieszczące biura, hotele i apartamenty. Obok nich egzystują drewniane dwupiętrowe konstrukcje o tradycyjnym lokalnym charakterze. Los budynków uzależniony jest od zmieniającego się poziomu lustra wody. Miasto boryka się ogromnymi problemami komunikacyjnymi.

Odp.

- b) Według legendy miasto powstało w miejscu, w którym dostrzeżono siedzącego na kaktusie orła, który zjada węża. Leży w górskiej dolinie, na wysokości około 2200 m n.p.m. i znane jest z olbrzymiego zanieczyszczenia powietrza. Od chwili powstania miasto było siedzibą wicekrólów Hiszpanii i silnym ośrodkiem władzy bogatej w srebro kolonii.

Odp.

- c) Ze względu na swoje strategiczne położenie w południowo-wschodniej części kontynentu miasto jest jednym z najaktywniej działających na świecie ośrodków specjalizujących się w handlu dewizowym oraz centralnym węzłem komunikacji morskiej i powietrznej. Tamejszy port lotniczy Changi obsługuje 66 linii lotniczych a do portu morskiego zawijają przedstawiciele 530 linii pełnomorskich. W mieście funkcjonuje siedem stref wolnego handlu.

Odp.

- d) Słynie z karnawału, samby, plaż, stadionu Maracana i potężnego posagu Chrystusa odkupiciela górującego nad zatoką. Dzielnice nędzy, zwane favelas, sąsiadują z nadmorskimi plażami, na których ulokowano luksusowe hotele, sklepy z najdroższą biżuterią, markowymi ubraniami i kosmetykami. Do 1960 roku miasto pełniło funkcję stolicy.

Odp.

- e) Najbardziej kosmopolityczne miasto Europy. Wielojęzyczne, wielokulturowe, wielowyznaniowe, wielonarodowe ale jednocześnie konserwatywne, z tradycją, której symbolem jest królowa. Miasto jest największym centrum finansowym kontynentu. Mieszczą się tutaj: giełda papierów wartościowych o największych obrotach w Europie, giełda metali kolorowych oraz międzynarodowe centrum finansowo – handlowe.

Odp.

Zadanie 19. (0–2 pkt)

Spośród wymienionych opisów wybierz te, które pasują do zamieszczonych w tabeli religii (wpisz do tabeli oznaczenie literowe):

Religie	Oznaczenie literowe
Chrześcijaństwo	
Buddyzm	
Islam	
Judaizm	
Hinduizm	

- To najstarsza religia monoteistyczna na świecie. Bóg zawarł ze swoim ludem wieczyste przymierze. Do jej świętych ksiąg należy Tora i Talmud. Dniem świątecznym jest sobota.
- Wyznawcy tej religii wierzą w różne bóstwa, będące wcieleniem jednego najwyższego Bytu (Brahmy). Wierzą w reinkarnację oraz w karmę, świętymi księgami są m.in. Wedy.
- Doktryna tej religii opiera się na wierze w jednego Boga oraz na świętej księdze Koran. Wyznawcy dzielą się na odłamy sunnitów i szytów. Świętym dniem jest tydzień jest piątek i obowiązuje zakaz spożywania wieprzowiny.
- Zaliczana jest do największych religii monoteistycznych świata. Jej fundamentem jest wiara w jednego Boga w trzech Osobach, świętym miejscem jest Jerozolima, świętą księgą – Biblia, a dniem świątecznym - niedziela.

Zadanie 20 (0–1 pkt)

Podkreśl trzy europejskie technopolie:

Sophia-Antipolis, Dolina Krzemowa, Korytarz M4, InfoPark, Droga 128, Orange County, Silicon Island Kiusiu, Discovery Park

Zadanie 21. (0–1 pkt)

Oblicz wartość importu w pewnym państwie w jednym roku, wiedząc, że saldo handlu zagranicznego wynosiło: - 25,3 mld dolarów USA a eksport wyniósł 124,8 mld dolarów USA

Odp.

Zadanie 22. (0–3 pkt)

W rolnictwie Niemiec pracuje tylko 2,6% ogółu zatrudnionych, średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 46,4 ha i zużywa się 242 kg/ha nawozów sztucznych.

- a) Na podstawie powyższych informacji zaznacz typ rolnictwa niemieckiego:
- A. rolnictwo intensywne
 - B. rolnictwo ekstensywne
 - C. rolnictwo intensywne typu monokulturowego
 - D. rolnictwo hodowlano-pasterskie
- b) Oblicz plony pszenicy w Niemczech. Zapisz obliczenia. Wynik podaj w dt/ha (q/ha) z dokładnością 0,1 dt/ha.

Wyszczególnienie	Powierzchnia zasiewów pszenicy w tys. ha	Zbiory pszenicy w tys. t
Świat	225 438	681 916
Niemcy	32300	25400

źródło: Mały rocznik statystyczny Polski 2011 r.

Obliczenia:

Odp.dt/ha

Zadanie 23. (0–6 pkt)

Uzupełnij zdania będące informacjami dotyczącymi Unii Europejskiej (UE):

- A. UE w obecnej postaci powstała w roku na mocy Traktatu z Maastricht.
- B. Największe rozszerzenie UE o 10 państw miało miejsce 1 maja roku.
- C. Obecnie do Unii Europejskiej należypaństw.
- D. Najmłodszy członek UE to i
- E. Polska wstąpiła do UE w..... roku.
- F. Hymnem UE jest z IX symfonii Ludwiga van Beethovena.

Zadanie 24. (0-2 pkt)

Każdemu obszarowi konfliktu zbrojnego w Azji przyporządkuj jego przyczynę wpisując do tabeli odpowiedni numer.

Obszar konfliktu zbrojnego	Przyczyna konfliktu zbrojnego
Cypr	
Kuwejt	
Afganistan	
Gruzja	

Przyczyny:

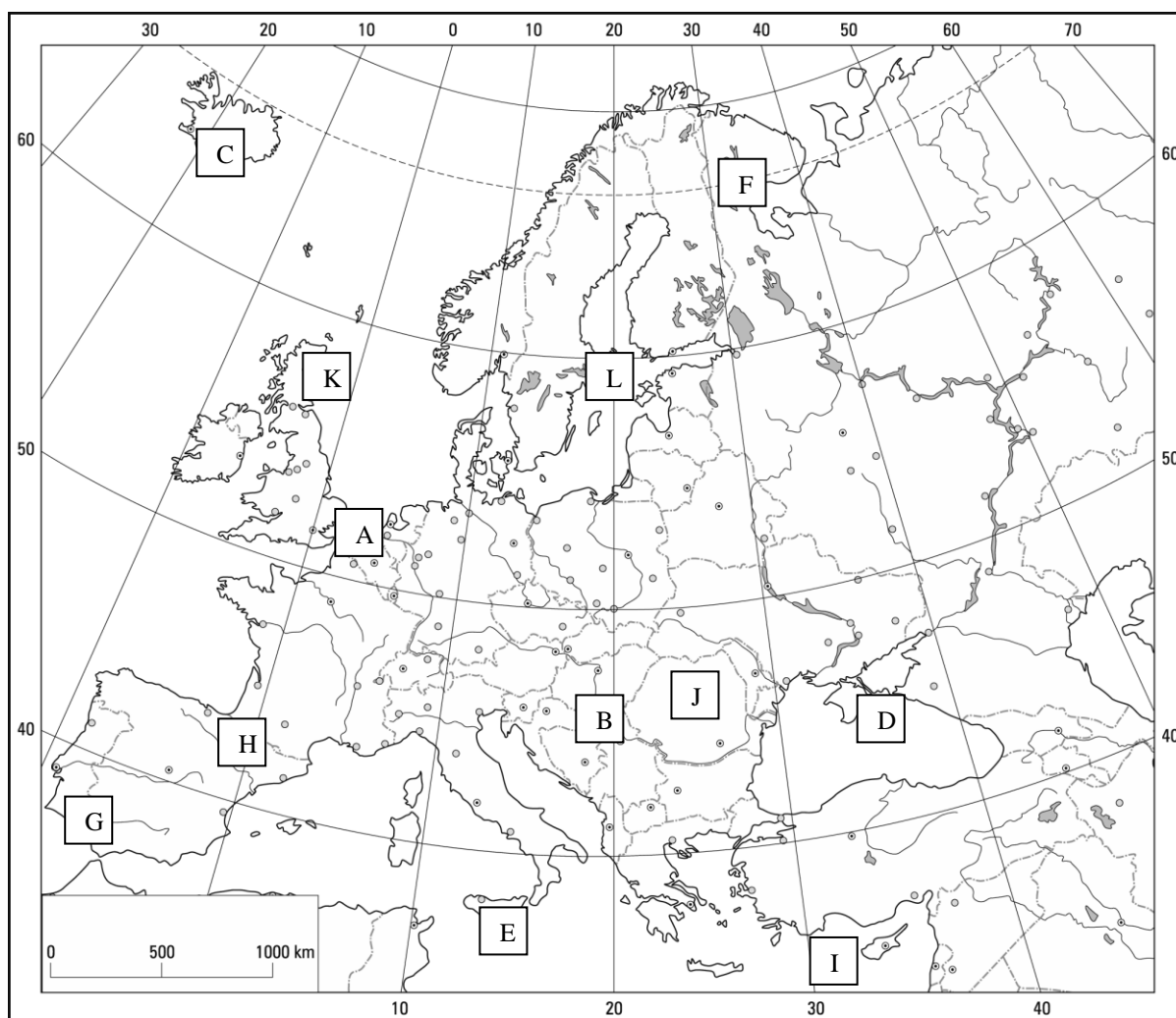
- 1 – próba zbrojnej aneksji kraju posiadającego bogate złoża ropy naftowej
- 2 – dążenia Osetii Południowej i Abchazji do osiągnięcia pełnej niepodległości
- 3 – obszar islamskiego terroryzmu, w którym Talibowie dążą do utworzenia państwa wyznaniowego
- 4 - sztuczny podział władzę na wyspie pomiędzy Turków i Greków, zajęcie części wyspy przez wojska tureckie
- 5 - dążenia do przejęcia władzy w państwie, konflikt pomiędzy Tamilami a Syngalezami.

Zadanie 25. (0 – 12 pkt)

Przyporządkuj litery od A do L umiejscowione na mapie Europy do poniższych opisów. Nazwij opisane elementy używając nazw geograficznych.

Litera na mapie	Opis elementu geograficznego	Nazwa elementu geograficznego
	Jeden z najmniejszych krajów UE zamieszkałych przez Flamandów i Walonów. Obowiązują trzy języki urzędowe.	
	Kraina Drakuli i zamków, zamieszkałych przez wampirów, niemal ze wszystkich stron otoczona fałdowymi górami	
	Morze śródładowe, stanowiące część Oceanu Arktycznego, położone między Półwyspem Kolskim a wybrzeżem północnej Rosji	
	Wyspa „ognia” i „lodu” położona na grzbiecie śródoceanicznym. O aktywności wulkanicznej świadczą także liczne gorące źródła oraz gejzery	
	Wyspa z najwyższym czynnym wulkanem leżąca na Morzu Śródziemnym	
	Wyspa i państwo ze stolicą w Nikozji, zamieszkane przez Turków i Greków	
	Półwysep rozdzielający Morze Czarne od Morza Azowskiego	

	Brytyjskie terytorium położone na Półwyspie Iberyjskim	
	Państwo na Półwyspie Bałkańskim, powstałe po rozpadzie Jugosławii ze stolicą w Sarajewie	
	Wyspy szkiepowe na morzu bałtyckim należące politycznie do Finlandii	
	Tektoniczno-polodowcowe jezioro szkockie, słynące z potwora Nessi	
	Młode góry fałdowe na granicy Francji i Hiszpanii	

Rys. Mapa konturowa Europy

BRUDNOPIS